

Liberalism och anarkism

Karl Elving

1910

Att den individualistiska anarkismen och liberalismerna är ett och detsamma har blivit så inrotat hos en del gott folk, så det är nästan en omöjlighet att få dem ur villfarelsen. Särskilt gäller det socialdemokraterna, men man kan även någon gång få höra revolutionärer, som komma med dylik klokskap. Ja men både liberaler och individualistiska anarkister hålla på den fria konkurrensen, då måste det vara detsamma, argumenterar man. Frågar man då huru många likheter det finnes mellan liberalism och socialdemokrati, tystnar den djupsinnige antagonisten till nästa gång. Det erkännes att för den som ej tänkt sig in i saken denna likhet finnes, men studerar man de bägge riktningarna finner man snart att likheten är endast skenbar.

Låt oss undersöka saken. I det liberala samhället måste den fria och rättast ofria konkurrensen bli onaturlig och brutal, emedan en del individer - fåtalet - forskansat sig bakom lagen och andra institutioner, samt därigenom skapat sig en maktställning gent emot den utom lagen stående rättslösa massan, de egendomslösa.

Genom denna forskansning bakom samhällsinstitutionerna har fåtalet skaffat sig monopol på en massa olika områden, monopol, dem liberalerna vilja behålla, men de individualistiska anarkisterna vilja avskaffa i likhet med kommunisterna förövrigt. Som en följd därav är den s. k. fria konkurrensen i verkligheten ej fri i det liberala samhället utan endast en parodi på frihet.

Betingelserna för att skaffa sig ägendom och för att kunna konkurrera - kämpa för tillvaron - bli i det liberala samhället ytterst olika för individerna och allt blir i högsta grad onaturligt. Den ena parten har lagen, polisen, militären, den religiösa vidskepelsen, med ett ord, hela det organiserade våldet, både på det materiella och intellektuella området som vapen mot den andra, som har jämt ingenting utom sin dumhet att konkurrera och försvara sig med. Huru kan man under sådana förhållanden tala om fri konkurrens? I det individualistiskt anarkistiska samhället - vilket ej är ett samhälle i vanlig mening - måste förhållandena gestalta sig på helt annat sätt. Då alla institutioner och monopol äro putz veg, då alla individer fått den naturliga friheten, först då kan det bli tal om fri konkurrens, när alla individer hava samma förutsättningar att kämpa för sig själva och i största utsträckning utveckla det egna jaget.

Drag ut konsekvensen av den individualistiska anarkismen så kommer ni till liberalismerna, invänder man. Omöjligt. Medan de individualistiska anarkisterna gå ut från grunden, och börja med statens och övriga institutioners upphävande m. m. så stanna liberalerna i toppen, röra på ytan av samhället. Se på det liberala England med sina rika lorder, se på en drottning Viktorias begravnings- och en kung Edwards kröningsfästligheter samt all annan lyx å ena sidan, å andra sidan massfattigdom och nöd, kom sedan och bevisa att det är detsamma som anarkismen. Då tror jag bestämt vi få kalla er ett geni.

I det liberala samhället kan den ena individen med lagens hjälp utplundra den andre, t. ex. en s. k. arbetsgivare som tar sina 50, 60 ja ända till betydligt över 100 % i utdelning på sina aktier, vad är det då annat än ocker. I ett anarkistiskt samhälle, blir det en omöjlighet av den orsak, att för det första ytterst få, för att ej säga ingen individ, sätter det egna jaget så lågt att han fortfarande vill vara slav, och låta plundra sig, för det andra om någon skulle vilja låta sig utplundras då komma andra individer att sätta stopp i tid för utplundrarens trafik, ty i annat fall kanske en sådan outväcklad individ utsträckte sin värksamhet vidare. Det vore naturligtvis berättigat stävja hans framfart ty han hade ju i och med sin plundringsmani börjat inkräkta på andras frihet, att förhindra honom bleve alltså självförsvaret. Framtidens människor skola nog förutom friheten från en massa andra slavvanor vara befriade från slaveriet under tjuvgods och från överflödig ägendom.

De liberala och konservativa hava lika litet som socialdemokratin med anarkism att skaffa. Anarkisten säger så snart jag tagit mig en rätt har jag givit min medmänniska samma rätt.

De liberala och konservativa hylla däremot satsen det jag gör är rätt för mig men ej för andra. De hava tagit sig ägendom, ja så mycket att de äro slavar under densamma, men på samam gång med våld utestängt andra från ägendom. De hava tagit sig yttrandefrihet med lögn som stämpel, men med lag, fängelser och bajonetter

utestängt andra från yttranderätten. Men den mänskliga fårahjorden är stor, ännu en tid härskar våld och mörker. Men massan skall snart vakna genom de små springorna i den mörka, murkna samhällsväggen, som måste stöttas med nya lagar för att ej genast ramla, tränger dock en stråle av ljus och luft, auktoriteterna och gudarna bländas av ljuset och den friska luften, de svimma och ramla på huvudet från de höga piedestalerna. Anarkismen kommer.

Det Anarkistiska Biblioteket

Karl Elving
Liberalism och anarkism
1910

Vårbrodd - Anarkistisk tidning 1910

sv.anarchistlibraries.net